

**Nader onderzoek vleermuizen
Leuffenseweg 1 te Zevenaar**

Opdrachtgever

De heer Hetterschijt
Leuffenseweg 1
6905 SB Zevenaar

Rapport

R13.211-JMW-F01
22 juli 2013
16 pagina's

Auteur:

ing. J.M. de Wever

Projectleider:

ing. J.M. de Wever

Autorisatie:

Hamabest BV

Postbus 676
7400 AR Deventer
Rostockstraat 12 A

T. 0570 – 63 81 81
F. 0570 – 60 82 72

info@hamabest .nl
www.hamabest.nl

Nader onderzoek
vleermuizen

Leuffensweg 1
te Zevenaar

Projectgegevens

Locatiegegevens

Gebruik	: Wonen
Toekomstig gebruik	: Wonen
Plaats	: Zevenaar
Voorgenomen activiteit	: Sloop en herbouw woning

Veldbezoek

Datum veldinspectie	: Verschillende data 2013
---------------------	---------------------------

Adviseur Hamabest

: De heer ing. J.M. de Wever

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze dan ook zonder voorafgaande, schriftelijke toestemming van de opdrachtgever of Hamabest BV

Samenvatting

Inleiding

In opdracht van de heer H. Hetterschijt heeft Hamabest BV aan de Leuffenseweg 1 te Zevenaar een nader onderzoek naar vleermuizen uitgevoerd in het kader van de Flora- en Faunawet.

Aanleiding

De aanleiding voor het uitvoeren van onderhavig nader onderzoek is de conclusie weergegeven in de rapportage 'Quickscan Flora en fauna, Leuffenseweg 1 te Zevenaar, mei 2013, Hamabest BV'.

In deze rapportage wordt een nader onderzoek naar vleermuizen aanbevolen, waarbij moet worden onderzocht of er vleermuizenverblijfplaatsen aanwezig zijn in de te amoveren woning. De kans dat vleermuizen daadwerkelijk gebruik maken van de woning is beperkt, gezien het open karakter van de omgeving en de aard van de ruimtes, maar is niet geheel uit te sluiten. Winterverblijven, vliegroutes en significante foerageergebieden worden niet verwacht.

Onderzoek

Het nader onderzoek is uitgevoerd op verschillende data in 2013. Tijdens de onderzoeken is goed gelet op sporen en in- en uitvliegende exemplaren.

De weersomstandigheden waren ten tijde van de onderzoeken gunstig voor het kunnen aantreffen van vleermuizen.

Bevindingen

Er zijn tijdens het nader onderzoek geen vaste verblijfplaatsen vastgesteld. Er wordt door slechts een paar gewone dwergvleermuizen gefoerageerd nabij de achtertuin en nabij de groenstructuren langs de weg.

Effecten

Er zullen geen negatieve effecten op vleermuizen optreden door de sloop van de woning. Een onderzoek naar paarverblijven wordt niet noodzakelijk geacht daar voor de aanwezige soorten weinig geschikte plekken aanwezig zijn en er tijdens de onderzoeken slechts een paar exemplaren aanwezig waren.

Conclusie

Tijdens de onderzoeken zijn er geen in- of uitvliegende vleermuizen waargenomen. Paar- en winterverblijven zijn niet te verwachten. Vaste verblijfplaatsen zijn derhalve niet te verwachten.

- Op basis van de bevindingen kan geconcludeerd worden dat er in de huidige situatie, met betrekking tot de voorgenomen activiteiten, geen procedurele gevolgen zijn te verwachten aangaande vleermuizen.

Inhoudsopgave

1	Inleiding	6
1.1	Aanleiding	6
1.2	Doelstelling	6
2	Gebiedsomschrijving, ingrepen en onderzoeksopzet.....	7
2.1	Gebiedsomschrijving	7
2.2	Ingrepen.....	7
2.3	Onderzoeksopzet.....	8
2.3.1	Deskresearch.....	8
2.3.2	Veldonderzoek.....	8
3	Bevindingen onderzoek	9
3.1	Bevindingen deskresearch.....	9
3.2	Bevindingen veldbezoek.....	9
4	Effecten beoordeling	10
5	Conclusie.....	11

Bijlagen:

- 1 Ecologie vleermuis en wettelijk kader;
- 2 Literatuurlijst.

1 Inleiding

In opdracht van de heer H. Hetterschijt heeft Hamabest BV aan de Leuffenseweg 1 te Zevenaar een nader onderzoek naar vleermuizen uitgevoerd in het kader van de Flora- en Faunawet.

1.1 Aanleiding

De aanleiding voor het uitvoeren van onderhavig nader onderzoek is de conclusie weergegeven in de rapportage 'Quickscan Flora en fauna, Leuffenseweg 1 te Zevenaar, mei 2013, Hamabest BV'.

In deze rapportage wordt een nader onderzoek naar vleermuizen aanbevolen, waarbij moet worden onderzocht of er vleermuizenverblijfplaatsen aanwezig zijn in de te amoveren woning. De kans dat vleermuizen daadwerkelijk gebruik maken van de woning is beperkt, gezien het open karakter van de omgeving en de aard van de ruimtes, maar is niet geheel uit te sluiten. Winterverblijven, vliegroutes en significante foerageergebieden worden niet verwacht.

1.2 Doelstelling

Het doel van het nader onderzoek is vast te stellen of de voorgenomen ingrepen een overtreding van de flora- en faunawet tot gevolg hebben.

Om dit inzicht te verkrijgen worden de volgende vragen beantwoord;

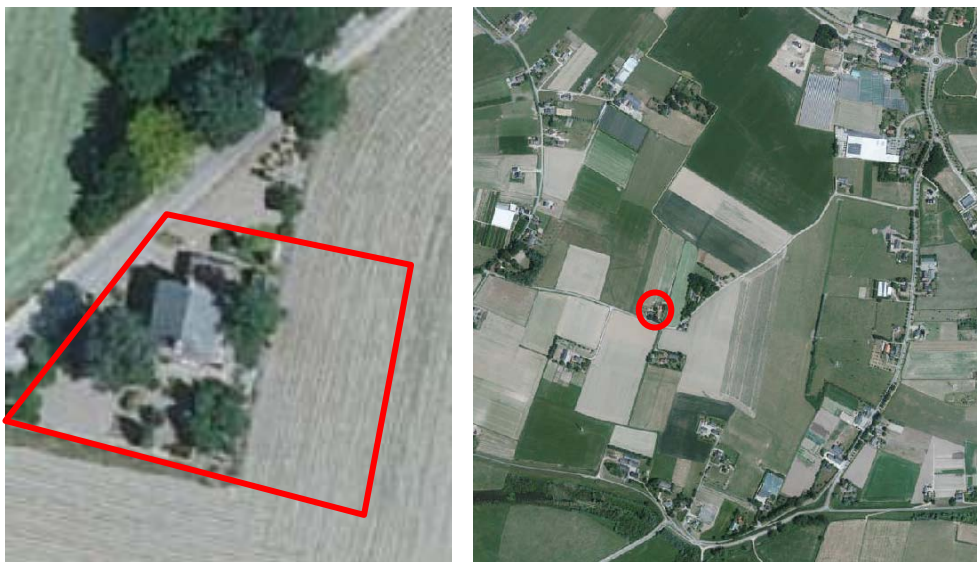
- Zijn er in de te slopen woning verblijfplaatsen aanwezig?
- Zijn er significante vliegroutes en/of foerageergebieden in of nabij het plangebied aanwezig?
- Wat zijn de gevolgen van de ingrepen en zijn er mitigerende maatregelen te nemen om overtreding van de wet te voorkomen?

2 Gebiedsomschrijving, ingrepen en onderzoeksopzet

In dit hoofdstuk wordt het plangebied beschreven, worden de ingrepen kort toegelicht en de onderzoeksopzet weergegeven.

2.1 Gebiedsomschrijving

Het plangebied is gelegen ten zuidwesten van de kern van Zevenaar en betreft een woning met bijbehorende tuin en een klein stuk grasland. De woning is opgetrokken uit steen (met spouw) en heeft een pannendak. De binnenzijde van het dak is met dakbeschot afgewerkt.

Afbeelding 1 en 2: Situering onderzocht gebied (bron: ArcGISexplorer).

2.2 Ingrepen

De initiatiefnemer is voornemens de bestaande woning te slopen om vervolgens te herbouwen ten oosten van deze woning. Er zullen geen bomen worden gekapt of oppervlaktewater worden gedempt.

2.3 Onderzoeksopzet

Om een goed beeld te verkrijgen hoe en of het plangebied gebruikt wordt door vleermuizen heeft er deskresearch plaatsgevonden en is het plangebied meerdere malen bezocht.

2.3.1 Deskresearch

Als basis dient de rapportage van de quickscan flora en fauna van Hamabest BV. Tevens zijn beschikbare (digitale) verspreidingsatlassen en overige bronnen geraadpleegd.

2.3.2 Veldonderzoek

Tijdens de veldonderzoeken is met behulp van een batdetector (Pettersson D 240X), zaklamp, ladder, spiegeltje, camera en een endoscoop zoveel mogelijk concrete informatie verzameld met betrekking tot de aan- of afwezigheid van vleermuizen. Het veldonderzoek bestaat uit twee onderdelen, namelijk een visuele inspectie bij daglicht en verschillende onderzoeken in de ochtend- en/ of avondschemer/nacht. Tijdens de visuele inspectie worden opstallen en de toegankelijke gaten onderzocht op sporen die kunnen duiden op de aanwezigheid van vleermuizen. Tijdens de schemer/nacht onderzoeken wordt door middel en met behulp van visuele waarnemingen (eventueel met camera) en een batdetector (auditief) onderzocht of vleermuizen gebruik maken van de opstallen.

Indien nodig worden time-expansion opnamen gemaakt met de batdetector om later de ultrasone geluiden te kunnen analyseren met behulp van het analyseprogramma Batsound 4. Voor soorten van het Myotis geslacht is dit noodzakelijk om tot een correcte determinatie te komen.

Het onderzoek in de avondschemer is bedoeld om uitvliegende exemplaren te kunnen waarnemen. Vleermuizen warmen gedurende de dag op in hun verblijfplaats en vliegen rond de schemer uit om op jacht te gaan naar insecten. In de ochtenduren keren ze terug naar hun verblijfplaats, zodat invliegende exemplaren waargenomen kunnen worden.

Gedurende de onderzoeken wordt tevens gelet op sociale roepen.

De onderzoeken zijn uitgevoerd toen de weersomstandigheden gunstig waren om vleermuizen te kunnen waarnemen. Dit houdt globaal in dat de temperatuur minimaal 9°C en de windkracht maximaal 5 Beaufort was. Tevens viel er niet meer dan lichte regen.

Als richtlijn wordt het 'Vleermuizenprotocol, maart 2013 gehanteerd, opgesteld door het Netwerk Groene Bureaus (NGB), de Zoogdiervereniging, Dienst Landelijk Gebied (DLG) en de Gegevensautoriteit Natuur (GaN).

De tabel hieronder geeft de onderzoeksdata en de weersomstandigheden van de veldbezoeken weer.

Datum	Tijdstip onderzoek	Weersgesteldheid
12-06-2013	Avond (21.00-23.30)	19°C, motregen, bewolkt, windstil
16-07-2013	Avond (21.30 -23.00)	22°C, droog, helder, windstil

3 Bevindingen onderzoek

Hieronder worden de bevindingen van het nader onderzoek besproken, allereerst de bevindingen van de deskresearch en vervolgens de bevindingen van de veldonderzoeken.

3.1 Bevindingen deskresearch

In de rapportage van Hamabest BV wordt aangegeven dat er een beperkt aantal potentiële verblijfplaatsen aanwezig zijn, maar dat uitsluiting niet mogelijk is. Door de ingrepen zullen naar verwachting geen winterverblijven, significante foerageergebieden en vliegroutes verloren gaan.

Er worden in de geraadpleegde verspreidingsatlassen binnen het kilometerhok gevalideerde meldingen van de rosse vleermuis, gewone en ruige dwergvleermuis en gewone grootoorvleermuis gedaan.

3.2 Bevindingen veldbezoek

Gedurende de schemeronderzoeken zijn de activiteiten van vleermuizen binnen het plangebied en de directe omgeving geobserveerd.

Vaste verblijfplaatsen

Er zijn binnen het plangebied geen vaste verblijfplaatsen vastgesteld.

Foerageergebieden

Er wordt door maximaal 3 gewone dwergvleermuizen gefoerageerd in de achtertuin en nabij de groenstructuren langs de weg. Tijdens het tweede onderzoek is slechts 1 exemplaar kort waargenomen. De exemplaren arriveerden beide avonden lang na zonsondergang.

Vliegroutes

Vaste vliegroutes zijn niet vastgesteld tijdens onderhavig onderzoek.

4 Effecten beoordeling

In het kader van de Flora- en faunawet is nagegaan of vaste rust- en verblijfplaatsen door de ingreep worden aangetast (verwijderd, ongeschikt gemaakt) of dat er kans bestaat dat exemplaren worden verontrust, verjaagd of gedood. Verder is er gekeken of er invloeden zijn die leiden tot een verminderde geschiktheid als foerageergebied waarbij het een zodanig belang treft dat bij het wegvallen van deze functie ook vaste rust- en verblijfplaatsen niet langer kunnen functioneren. Ten slotte wordt beoordeeld of vliegroutes van vleermuizen zodanig worden aangetast dat de functionaliteit verloren gaat.

Vaste verblijfplaatsen

Er zullen geen vaste verblijfplaatsen verloren gaan door de sloop. Het plangebied en de directe omgeving wordt door slechts een paar exemplaren gewone dwergvleermuizen gebruikt om te foerageren. Voor deze soort zijn weinig tot geen geschikte paarlocaties aanwezig in de woning. Winterverblijven worden niet verwacht. Derhalve wordt een onderzoek naar deze functies niet noodzakelijk geacht.

Foeragegebieden

De achtertuin en de groenstructuren worden beperkt gebruikt. In de nieuwe situatie zal het oppervlak aan tuin vergroot worden, waardoor er meer foerageermogelijkheden zullen zijn. Voor deze functie worden geen negatieve effecten verwacht.

Vliegroutes

Er zijn geen vaste vliegroutes vastgesteld. Voor deze functie worden geen negatieve effecten verwacht.

5 Conclusie

Op basis van onderhavig nader onderzoek naar vleermuizen is beoordeeld of er voor de voorgenomen ingrepen in het plangebied procedurele gevolgen zijn in het kader van vigerende natuurwetgeving en –beleid.

Conclusie

Tijdens de onderzoeken zijn er geen in- of uitvliegende vleermuizen waargenomen. Paar- en winterverblijven zijn niet te verwachten. Vaste verblijfplaatsen zijn derhalve niet te verwachten.

- Op basis van de bevindingen kan geconcludeerd worden dat er in de huidige situatie, met betrekking tot de voorgenomen activiteiten, geen procedurele gevolgen zijn te verwachten aangaande vleermuizen.

Algemeen

Op basis van de zorgplicht volgens artikel 2 van de Flora- en faunawet dient bij de uitvoering van de werkzaamheden voldoende zorg in acht te worden genomen voor in het wild levende dieren en hun leefomgeving. Dit houdt in dat bij het uitvoeren van werkzaamheden altijd rekening moet worden gehouden met aanwezige planten en dieren. Dieren moeten de gelegenheid hebben om uit te wijken en mogen niet opzettelijk worden gedood.

Tijdens de sloop dienen de verstorende effecten (geluid en licht) van de werkzaamheden zo beperkt mogelijk te worden gehouden. Het gebruik van (felle) bouwlampen is onwenselijk.

Bij de toekomstige inrichting van het plangebied kan rekening worden gehouden met het stimuleren van natuurwaarden. Bij nieuwe beplanting (heggen, heesters en bomen) is het gebruik van inlandse, bloem- en vruchtdragende soorten aan te bevelen. Gebruik van inlandse soorten is vooral voor insecten en daarmee ook voor vleermuizen zeer geschikt.

BIJLAGE 1

ECOLOGIE VLEERMUIS EN WETTELIJK KADER

Ecologie

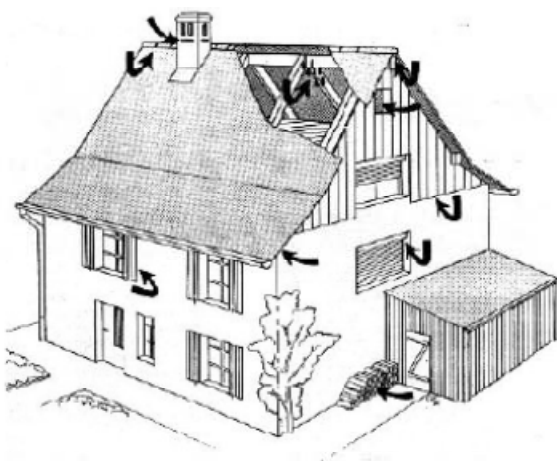
Vleermuizen zijn nachtdieren. Ze worden actief wanneer de schemer invalt.

Overdag slapen de meeste vleermuizen, of ze houden zich bezig met lichaamsverzorging. In het najaar daalt het insectenaanbod en maken vleermuizen zich klaar voor een winterslaap.

Vleermuizen hebben een netwerk van verschillende verblijfplaatsen door het jaar heen. Zo worden verblijfplaatsen als winterverblijf, kraamverblijf en/of paarverblijf gebruikt.

Vleermuizen zijn globaal op te delen in gebouw- en boombewonende soorten.

Vaste rust- en verblijfplaatsen van de gebouwbewonende soorten kunnen onder andere plekken onder dakpannen, spouwmuren en zolders zijn.

Waar zitten vleermuizen in gebouwen:

- In de spouwmuur achter een spouwgat, rooster of ventilatievoeg (= verticale spleet in metselwerk)
- Op de kopgevel waar de dakpannen over de rand steken
- Achter de dakrand via een kier aan de onderzijde
- Onder het dak, tussen dak en dakbeschot
- Onder de dakpannen via een scheefliggende dakpan
- Achter gevelbeplating of -betimmering via een kier
- Achter een reclamebord tegen de gevel
- Achter een loszittende loodslab, bijvoorbeeld bij de schoorsteen of dakkapel
- In een schoorsteen achter een kier of rooster
- Achter luiken
- Achter of tussen de buitenzonwering
- In de balkonvloer (bij flats)

Afbeelding 4: Potentiële verblijfplaatsen vleermuizen (bron: Handreiking verblijfplaatsen zoeken, Vleermuis Werkgroep Nederland).

Boombewonende soorten zijn te vinden in spechtengaten, holle oude bomen of achter loszittend boomschors.

Het gebruik van het soort verblijfplaats is afhankelijk van de soort. Zo zijn de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger echte gebouwbewoners. De rosse vleermuis is weer voornamelijk te vinden in bomen. Ook wordt een verblijfplaats vaak verschillend gebruikt gedurende het jaar.

Wettelijk kader

Vleermuizen zijn beschermde inheemse diersoorten als bedoeld in artikel 4, lid 1, onder a, van de Flora- en faunawet en zijn tevens opgenomen in bijlage IV van de EU-Habitatrichtlijn, diersoorten van communautair belang die strikt moeten worden beschermd. Op grond van de artikelen 10 en 11 van de Flora- en faunawet is het onder meer verboden om beschermde inheemse diersoorten opzettelijk te verontrusten; nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Tot vaste rust- en verblijfplaatsen als bedoeld in artikel 11 van de Flora- en faunawet worden locaties gerekend waarin zich kraamkolonies, paarverblijven, overwinteringsplaatsen en verblijven van groepen mannetjes bevinden, afhankelijk van de soort. Belangrijke migratie- en vliegroutes en foerageergebieden die van belang zijn voor de instandhouding van een vaste rust- of verblijfplaats van de soort op populatieniveau, vallen hier ook onder.

Wanneer een gebodsbepaling van de Flora- en faunawet wordt overtreden, dient men compenserende en/of mitigerende maatregelen te nemen om het te verwachten negatieve effect zoveel mogelijk te beperken of te voorkomen.

Deze maatregelen kunnen aan Dienst Regelingen in Dordrecht worden voorgelegd om te beoordelen. Wanneer de maatregelen afdoende worden bevonden zal Dienst Regelingen een zogenaamde positieve afwijzing geven.

Een ontheffing aangaande vleermuizen is alleen nog te verkrijgen als de activiteit binnen het kader van een belang valt dat in de Habitatrichtlijn wordt genoemd.

Ruimtelijke ingrepen (belang j) vallen hier sinds 2009 niet meer onder.

BIJLAGE 2

LITERATUURLIJST

Broekhuizen S, e.a., Atlas van de Nederlandse zoogdieren, uitgeverij KNNV, Utrecht 1992

Dijkstra V, R. Janssen, J. Buys & T. van der Meij, 2008. Handleiding voor het monitoren van vleermuizen op zolders. Zoogdierverseniging VZZ, Arnhem 2008

Limpens H, K. Mostert, W. Bongers, Atlas van de Nederlandse vleermuizen, K.N.N.V, Utrecht 1997

Limpens H e.a., Brochure; Met vleermuizen onderweg, Dienst Weg- en Waterbouwkunde en de VZZ, Delft 2004

Limpens H, e.a., Brochure Vleermuizen, bomen en bos, SVB en VZZ, Arnhem 2003

Lange, R, A. van Winden, P. Twisk, J. de Leander & C. Spee, Zoogdieren van de Benelux, Herkenning en onderzoek. Jeugdbondsuitgeverij, 's Graveland 1986

Netwerk Groene Bureaus (NGB), Zoogdierverseniging, Dienst Landelijk Gebied (DLG) en de Gegevensautoriteit Natuur (GaN), Vleermuizenprotocol 2012

Schober, W. & E. Grimmberger, Gids van de vleermuizen van Europa, Azoren en Canarische eilanden, Tirion, Baarn 2001

Twisk P, e.a. Folder; Vleermuizen in en rondom het huis, Zoogdierverseniging i.s.m. Brabants Landschap, Landschapsbeheer Friesland en Stichting Landschapsbeheer Zeeland, 2009

Internet:

www.telmee.nl

www.vzz.nl

www.zoogdieratlas.nl